Informatiebrief

Aan : de gemeenteraad

Van : Burgemeester Hans Janssen, voorzitter Regionale Regie Tafel Hart van Brabant

Onderwerp

Gezamenlijke aanpak spreidingswet en opvang Oekraïense ontheemden Hart van Brabant

Kennisnemen van

1. Het bereikte resultaat, bijbehorende uitgangspunten en voorwaarden die gezamenlijk zijn vastgesteld door de regionale regie tafel (RRT) in de regio Hart van Brabant.
2. De opgave en concept realisatie voor de regio Hart van Brabant.

Inleiding

De invoering van de spreidingswet, officieel de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, startte op 1 februari 2024 met de publicatie in de Staatscourant.

Zoals is toegelicht tijdens de Radenavond van Hart van Brabant op 29 mei jl. is het doel van deze wet om voldoende opvangplekken voor asielzoekers te realiseren en een evenwichtiger verdeling over provincies en gemeenten te waarborgen. Het proces begint met een capaciteitsraming die vaststelt hoeveel opvangplekken er landelijk nodig zijn. Deze opvangplekken worden vervolgens verdeeld over twaalf provincies op basis van criteria zoals inwoneraantal en sociaaleconomische status van gemeenten binnen die provincies.

De provincie speelt een cruciale rol in dit proces. Gemeenten gaan aan de provinciale regietafels, geleid door de Commissaris van de Koning, in gesprek over de verdeling van de opvangplekken. Voor 1 november 2024 moet de Commissaris van de Koning een verslag aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid leveren over hoe de opvangplekken binnen de provincie verdeeld worden. Als de gemeenten er niet in slagen om gezamenlijk de hele provinciale opgave in te vullen, kan de staatssecretaris zelf gemeenten aanwijzen om de resterende plekken te realiseren. Uiteindelijk moet deze verdeling ervoor zorgen dat er een duurzaam en stabiel opvanglandschap ontstaat.

Parallel aan de opgaven rondom asielopvang loopt het vraagstuk voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Op basis van de laatste instroomprognoses van het ministerie van Justitie en Veiligheid is de landelijke opgave gestegen van 93.000 5.1,2,e 120.000 opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne.

Op weg naar 1 november a.s. zijn de gemeenten en regio's in Noord-Brabant gevraagd een opgave in te leveren bij de provincie om zo zicht te krijgen in wat er per gemeente en regio verwacht kan worden ten aanzien van de opgave zoals die in de spreidingswet is benoemd en parallel daaraan ook

de inspanningen zichtbaar te maken ten aanzien van de gemeentelijke opvang van ontheemden (Oekraïners).

In de regio Hart van Brabant slaan we nog steeds de handen ineen om deze opgave samen invulling te geven.

Kernboodschap

Wij werken samen binnen Hart van Brabant

Om voldoende kwalitatief goede, duurzame, flexibele en uitvoerbare opvang en huisvesting te realiseren richtte de gemeenten in Hart van Brabant op 5 april 2023 de Regionale Regietafel (RRT) Hart van Brabant op. De RRT richt zich op alle opvang- en huisvestingsvraagstukken van opvang tot integratie rondom de doelgroepen: asielzoekers (incl. alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV)), vergunninghouders, ontheemden uit Oekraïne en uitgeprocedeerde asielzoekers.

De uitgangspunten voor deze samenwerking zoals die zijn vastgesteld en middels een Raadsinformatiebrief in juni 2023 met de gemeenteraden zijn gedeeld, zijn als bijlage (1) bijgevoegd.

Stand van zaken

Op 5 juni jl. is er door de RRT Hart van Brabant overeenstemming bereikt over de structurele invulling van de opvangopgaven die de gemeenten hebben in het kader van onder meer de Spreidingswet. Er is daarbij rekening gehouden met de benodigde ruimte voor fluctuaties en groei binnen de regionale opgave. Dit resultaat is echter nog afhankelijk van de besluitvorming binnen de individuele gemeenten.

De RRT maakt twee kanttekeningen.

Voorwaarde kwalitatief goed onderwijs

Voor de doelgroep AMV geldt dat deze jonge mensen afhankelijk zijn van goed onderwijs om een kansrijke start te maken met hun integratie in de Nederlandse samenleving. Uit de opgedane ervaring is bekend dat goed onderwijs voor deze doelgroep alleen mogelijk is wanneer het is aangepast aan hun specifieke situatie. Tot nog toe werd deze vraag bij schoolbesturen neergelegd, die hun uiterste inspanning leveren om het onderwijs voor deze specifieke doelgroep goed en van de juiste kwaliteit te organiseren.

De druk die dit oplevert bij de schoolbesturen, het onderwijzend personeel en de betreffende gemeente loopt binnen het huidige onderwijsaanbod over acceptabele grenzen heen, om een nog grotere groep vanuit de AMV verantwoord op te kunnen vangen.

Een uiterste inspanning wordt gedaan door de regio om ook de opgave voor deze doelgroep binnen verantwoorde voorwaarden op te vangen en te voorzien van huisvesting. Gezien de beschreven situatie kan worden toegezegd dat de regio de opgedragen plaatsen AMV zal bieden onder de strikte voorwaarde dat het COA vóór de komst van deze doelgroep volwaardig en kwalitatief goed onderwijs heeft geregeld, inclusief de daarbij behorende vervoersvoorzieningen.

Kanttekening opgave statushouders

Een tweede kanttekening betreft de opgave voor statushouders. Bij het uitvoeren van de provinciale toezichthoudende en coördinerende rol ten aanzien van de opgave huisvesting van statushouders, wordt het als onrechtvaardig beschouwd dat er handhavend wordt opgetreden tegen gemeenten die in bepaalde mate niet kunnen voldoen aan deze opgave, terwijl zij wel ruimhartig voldoen aan het huisvesten van asielzoekers en andere doelgroepen zoals de ontheemden uit Oekraïne.

Zoals uit het overzicht blijkt, is de regio Hart van Brabant opnieuw bereid ruimhartig haar taak voor de huisvesting van de doelgroepen die binnen de spreidingswet vallen, op te pakken.

De discrepantie die ontstaat door aan de ene kant ruimhartig te voldoen aan de opgave binnen de spreidingswet inclusief de opgave voor de opvang van ontheemden, en aan de andere kant de handhavende maatregelen wanneer er niet volledig voldaan kan worden aan de huisvesting van statushouders, zal de RRT binnen de Provinciale Regietafel aan de orde stellen met als doel meer recht te doen aan de feitelijke situatie.

In het RRT-overleg is breder gekeken dan alleen de Spreidingswet en is afgesproken dat er ook zal worden voldaan aan de verhoogde opgave voor de opvang van ontheemde Oekraïners. Het kleine tekort bij de opvang van ontheemden dat nu uit de tabel blijkt, is opgepakt als een inspanningsverplichting, waarmee de regio opnieuw ruimhartig opvang regelt voor deze doelgroep.

Resultaat na toezegging	Asiel exclusief Amv-COA	OEK	Amv-COA	Amv-Nidos	Totaal gezamenlijk opgave
Opgave	2171	2453	202	96	4922
Realisatie na toezeg	2604	2395	202	121	5322
Tekort / teveel	**433**	**-58**	**0**	**25**	**400**

De uitwerking naar de individuele gemeenten is bijgevoegd als bijlage.

2.Vervolg

In de komende periode zullen de individuele gemeenten binnen de regio Hart van Brabant de opgave vertalen naar besluitvorming. Gelijktijdig zal door de RRT een uitvoeringsplan worden uitgewerkt, dat te zijner tijd zal worden toegestuurd.

Communicatie

Een van de uitgangspunten is dat de regio Hart van Brabant de opgaven collectief aanpakt, als ware één gemeente. Op deze manier worden dus ook alle colleges en raden gelijktijdig geïnformeerd over de regionale plannen.

Bijlage(n)

1 Uitgangspunten samenwerking RRT Hart van Brabant, 2023
2 Uitwerking opgave en bereikt resultaat per gemeente juni2024
3 Brief van de Commissaris van de Koning

Bijlage 1.

Uitgangspunten samenwerking Regionale Regietafel Hart van Brabant, vastgesteld op 5 april 2023

1. Hart van Brabant pakt onderstaande opgaven collectief aan, als ware één gemeente:
   a. Duurzame flexibele asielopvang (incl. AMV);
   b. Het inrichten van een passende lange termijn opvang voor Oekraïners;
   c. Structureel voldoen aan de taakstelling statushouders (incl. AMV);
   d. Passende huisvesting van grote gezinnen statushouders.
2. Gemeenten wachten daarbij de komst van de Wet 'gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' – kortweg de spreidingswet – niet af en bereidden zich in 2023 als ware één gemeente voor op de aanvullende opgaven zoals aangekondigd door het Rijk. Gemeenten houden daarbij rekening met een toename van het capaciteitsbesluit van het COA van 77.100 5.1,2,e 100.000 en een toename van de inspanningsverplichting rondom de opvang van ontheemden uit Oekraïne van 90.000 naar 105.000.
3. Gemeenten leveren een uiterste inspanning om de eigen gemeentelijke taakstellingen voor 100% te behalen en voldoen in 2023 minimaal aan 60% van de eigen gemeentelijke taakstellingen.
4. Gemeenten dragen zowel in het realiseren van opvangplekken als de aanpalende sociaal-maatschappelijke (zie onder i.) en financiële aspecten bij aan het collectief.
5. Verevenen van de opgaven is mogelijk. Op het moment dat een gemeente mogelijkheden ziet om meer opvangplekken voor asielzoekers of vluchtelingen uit Oekraïne te realiseren dan de gemeentelijke opgave, kan die gemeente in de RRT afspraken maken om dit te verevenen met opgaven op de andere doelgroepen zoals genoemd onder 1. Hiermee creëren gemeenten meer flexibiliteit in de oplossingsmogelijkheden.
   a. voor het verevenen van de opgaven rondom asielzoekers en ontheemden uit Oekraïne maken gemeenten geen gebruik van een hard rekenkundig model waarbij mensen worden gezien als een kostenpost. ÉénEén opvangplek voor ontheemden uit Oekraïne staat gelijk aan één asielplek.
   b. voor het verevenen van de 'opvang' opgaven rondom statushouders moet sprake zijn van een tussenvoorziening waarbij de betreffende gemeente tijdelijke opvang beschikbaar stelt aan alle Hart van Brabant gemeenten.
6. Gemeenten realiseren kwalitatief goede, duurzame, flexibele en uitvoerbare opvang en huisvesting en hebben daarbij als collectief doorlopend oog voor aanpalende sociaal-maatschappelijke opgaven waaronder in ieder geval begrepen:
   a. Onderwijs; de druk op het onderwijs voor nieuwkomers is groot. Op dit moment zijn er al wachtlijsten, waardoor kinderen van statushouders of in de (asiel)opvang geen onderwijs krijgen en zonder dagbesteding thuiszitten.

b. Gezondheidszorg (incl. psychosociale ondersteuning); de druk op de huisartsenzorg is groot. Met name bij de vestiging van meer asielopvang en een toenemende instroom van ontheemden uit Oekraïne ligt hier een opgave.

c. Participatie door regiobinding- en plaatsing; de begeleiding van statushouders, asielzoekers en hopelijk in de nabije toekomst ook van vluchtelingen die nog in de opvang zitten, naar werk vraagt om meer aandacht. We werken toe naar een toewijzing als pilotregio door ministerie van SZW om bij vestiging in regio te mogen werken, ongeacht status en fase van inburgering.

7. voor de uitruil van statushouders en de 'huisvestingsopgaven' wordt vóór 01-09-2023 een voorstel tot het ontwikkelen van een matchingstafel uit. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om het uitruilen van de huisvesting van één groot gezin voor 2 kleinere gezinnen. De taakstelling van gemeenten rondom de huisvesting van statushouders valt buiten de (sub)regionale 'verevening'. Gemeenten kunnen hier zoals staande in voorgenoemd voorbeeld onderling afspraken over maken.
8. Gemeenten blijven individueel aanspreekbaar op de realisatie van hun eigen opgave en de gemaakte afspraken in de RRT.
9. Monitoring van de opgaven binnen Hart van Brabant ligt bij de RRT.
10. Iedere gemeente stelt/wijst één projectleider/programmamanager aan die aanspreekpunt voor de gemeente én onderdeel is van het adviseursteam van de RRT.

Bijlage 2.

Overzicht per gemeente, juni 2024

- Onderstaande tabel geeft meer inzicht in de toezeggingen/inspanningsverplichtingen per gemeente en vormt het eindresultaat van het RRT-overleg wat de cijfermatige invulling betreft.

Gemeente	Asiel exclusief Amv-COA	OEK	Amv-COA	Amv-Nidos
Alphen-Chaam				
Opgave	64	59	6	0
Toezegging	0	125	0	0
Baarle-Nassau				
Opgave	38	40	4	0
Toezegging	0	80	0	0
Dongen				
Opgave	148	147	14	6
Toezegging	172	90	28	0
Gilze en Rijen				
Opgave	140	147	13	6
Toezegging	1200	0	0	0
Goirle				
Opgave	138	132	13	6
Toezegging	151	74	0	0
Hilvarenbeek				
Opgave	97	88	9	4
Toezegging	106	100	0	0
Loon op Zand				
Opgave	127	132	12	6
Toezegging	125	140	25	0
Oisterwijk				
Opgave	188	182	17	8
Toezegging	500	305	50	0
Tilburg				
Opgave	985	1251	91	49
Toezegging	350	1121	99	93
Waalwijk				
Opgave	246	275	23	11
Toezegging	0	360	0	28
TOTAAL toezegging HvB	**2604**	**2395**	**202**	**121**

Bijlage 3.

mr. I.R. Adema
Commissaris van de Koning in de provincie Noord-Brabant

's-Hertogenbosch, 29 mei 2024

Geachte leden van de PRT, geachte colleges van B&W,

In het Hoofdlijnenakkoord van de formerende partijen zijn aanzienlijke beleidswijzigingen op het migratiedossier opgenomen, waaronder het voornemen tot het intrekken van de Spreidingswet. De komende periode zal voor de formerende partijen in het teken staan van de uitwerking van alle voorgenomen maatregelen. Vooralsnog is de Spreidingswet echter gewoon van kracht. Een wet die bedoeld is om te komen tot een evenwichtige en evenredige verdeling van asielopvangplekken onder alle gemeenten in Nederland.

Er zijn dit 5.1,2.e 96.000 opvangplekken voor asielzoekers nodig in Nederland. De gepresenteerde plannen brengen daar vooralsnog geen verandering in. Gelet op bovenstaande wil ik benadrukken dat de Spreidingswet onverkort van kracht blijft. Dat vraagt dus van ons dat we ons blijven inspannen om hetgeen gevraagd wordt, te realiseren.
Ik breng voor 1 november 2024 verslag uit van het resultaat daarvan aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

In PRT-verband is afgesproken om de concept-regioplannen voor 1 juni 2024 aan te leveren. Hiermee krijgen we een Brabantbreed overzicht van reeds gerealiseerde en nog te realiseren opvangplekken. Dit overzicht wordt besproken in de vergadering van de PRT op donderdag 27 juni 2024.

Gemeenten en het COA worstelen dagelijks om de opvang voor die dag geregeld te krijgen. De druk op de asielketen blijft onverminderd groot. Deze druk op de opvang, met name in Ter Apel en Budel, vraagt om verlichting op zeer korte termijn. De prognose van het COA laat zien dat er de komende weken geen opvangplekken voor asielzoekers meer beschikbaar zijn. De huidige landelijke bezettingsgraad is 100%. Het tekort aan opvangplekken zal volgens deze prognose oplopen tot 11.000 plekken per 1 augustus 2024. Er blijft dus ook op korte termijn behoefte aan extra opvangplekken.

De door het Rijk aangeboden gronden voor het plaatsen van paviljoens om grootschalige opvang op korte termijn mogelijk te maken worden momenteel door het COA onderzocht op geschiktheid en haalbaarheid. De provincie Noord-Brabant heeft ook een inventarisatie opgesteld van provinciale gronden/eigendommen die mogelijk geschikt zijn voor de tijdelijke opvang van asielzoekers. Voor kansrijke locaties geldt dat de betreffende burgemeester hierover geïnformeerd wordt. Om het dreigend tekort aan opvangplekken op te vangen per 1 augustus 2024 zullen daarnaast ook statushouders versneld uitgeplaatst worden naar gemeenten.

In Brabant doen we het samen, en dat geldt zeker ook voor het asieldossier. Ik heb er vertrouwen in dat we dit complexe dossier in gezamenlijkheid en onderlinge solidariteit tot een goed einde kunnen brengen.

Ik heb groot respect voor alles wat tot nu toe is gerealiseerd op het vlak van opvang en huisvesting door de Brabantse samenleving. De vraag blijft echter groter dan het aanbod. De enige manier om voortgang te boeken in dit complexe dossier is om gezamenlijk en in onderlinge solidariteit te blijven werken aan oplossingen. Daartoe roep ik u dan ook met klem op.

5.1,2,e

5.1,2,e